

1977 MAR

Körséta az új bábszínházban

Csak néhány évtizede, 1941-ben nyílt az egykori Podmaniczky utcában, az első hivatalos bábszínház Budapesten, Rév István vezetésével, 756 alkalommal gördült fel Arany Toldija előtt a függöny, aztán a háború dühöngése közben nyom nélkül megszűnt. (Egykori igazgatójáról keveset tudunk, meséket írt.) A szocialista magyar bábművészet 1947-ben, a Paulay Ede utcai Mesebarlanggal kezdődött, és a Népköztársaság útja 69. alatti Állami Bábszínházzal folytatódott. A feledékenységet elkerülendő, le kell írni, hogy Rajk Lászlóné megbízásából Dutka Sándor, a Nemzeti Színház akkori titkára — ma nyugdíjas újságíró — állította talpára. 1958-ban nevezték ki igazgatóvá Szilágyi Dezsőt, a jogászból lett író és szerkesztőt, s néhány év alatt a kis színház fővárosiból országos intézménnyé terebélyesedett. Művészeinek vándorútja 1964. óta az egész országra kiterjed, mintegy ötszáz helyen játszanak. Ezzel létrejön az az új irány is, amely szerint a bábszínház alakjai nem másolják az élő embert, hanem általános érvényű típusokat jelenítenek meg. Ezután a kép, a zene, a mozgás lényegre törekszik, és így formálódott ki az a stílus, amely itthon is, idegenben is annyi dicsőséget hoz a színháznak. Az Állami Bábszínház ma a legtöbbet utazó magyar társulat. Az utóbbi évtizedben bejárták öreg kontinensünket,

Alexandriától Londonig, Moszkvától Rómáig, eljutottak Bécsbe, Münchenbe, Párizsba, a két Berlinbe, Prágába, Pozsonyba és Varsóba, Bukarestbe és Szófiába, hogy csak a legfontosabbakat említsem.

Ezekben a hetekben művészeiknek a hétköznap is ünnep. A százestendős, eklektikus, olaszreneszánsz műemlék palotában (tervezte a prágai születésű Láng Adolf, fontosabb munkája még a Hevesi Sándor téri és a pécsi, valamint a kassai színház) új színházat kaptak.

— Most már tudjuk — jelenti ki Elekes Pál, a színház szakszervezetének majd húsz éve elnöke —, a világ működő mintegy kétezeröttszáz bábszínháza közül a miénk az egyik legkorszerűbb. Igaz, hosszú éveket vártunk a beköltözésre, de az eredmény minden álmunkat felülmúlta. Minden dicséret szavam mégis az építőké, akikre keserves munka hárult, mert semmiféle korszerű technikát nem használhattak, hiszen az építés színhelyét, az épületekkel közrezárt udvart, a műemlék épület két ajtáján lehetett megközelíteni. Azon, amelyet január óta a közönség is használ. A nyolcemeletes épülethez szét-szedve hordták be a darukat, és lássuk csak, mit is még. A színház befogadóképessége 378 fő, a beépített alapterület 4578 m², beépített léghőbméter 19 425, a felhasznált beton mennyisége 1400 köbméter, a beépített betonacél 1300 mázsa, az elektromos vezetékek hossza kétezer kilométer. Ennyire van Budapest Moszkvától. Ezt a vezetékszerelést a BEAG végezte. Itt említjük meg, hogy Obrazcovék színházának elektroakusztikai berendezését is ők szerelték.

— Ha már a moszkvaiakkal hasonlítjuk össze magunkat, veszi át a szót Szónyi Kató érdemes művész, a színház főrendezője, a magyar bábművészet Havas Gertrúd mellett egyik alapító művésze — elmondom, hogy Obrazcovéknak terjedelmesebb a nézőtere, a mi színházunk alapterülete nagyobb, 220 négyzetméter, mégpedig három szint magasságú, vele szinte majdnem minden rendezői elképzelés megvalósítható. Síneken görgő szúktók határolják, keverőasztalokkal. A színház egyéb

technikai berendezés a munkakarzatról közelíthető meg. A színésztöltőzök és a színház között, a második emeleten van a színészpihenő. A negyedik emeleten próbaterem épült, két stúdióval, amelyek a színház igényeinek kiszolgálására, több részre oszthatók. Büszkén újsággolghatom, hogy a színház önálló próbateremmel, hangtechnikai helyiséggel, különleges zsinórpaddal, záporberendezéssel rendelkezik. Őt, egymástól függetlenül szellőző gépház nyújtja az üzemi és közönségforgalmi helyiségek hatásos szellőztetését. A régi színház terében van a társalgó, a büfé, a ruhatár, a bejáratnál vezető folyosón pedig hatalmas üvegszekrényekben helyezték el a színház történetének legnevezetesebb bábuit. Az előcsarnokok, a bábészpadok helyiségek falai, lépcsők, padlók fehér márványburkolatúak. A nézőtér oldalfalai fogazott, tökéletes akusztikát nyújtó tögyfaburkolással készültek.

— A két Bábszínház mindekelőtt a gyermekeké — mondja Szilágyi Dezső kiváló művész, aki a színházat húsz éve igazgatja. — Legfőbb feladatunk, a legifjabbak esztétikai nevelése, személyiségük kialakítása, és az is, hogy a napi munka — az iskolájárást után hozzászoktassuk őket a színház levegőjéhez. Belőlük lesz majd a nagy közsínházak közönsége.

— Amikor 1970-ben hajléktalanok lettünk, akkor is évente körülbelül ezerháromszáz előadást rendeztünk. Még Budapesten is tájoltunk, peremkerületi művelődési házakban. Mostanában napi nyolc előadást bonyolítunk le a fővárosban és vidéken. Négy társulat járja az országot, tizenkét repertoárműsorral. A két budapesti színház játékkönyvén általában 19–21 művet tartunk. Színházunk az egyetlen, amely nyáron nem tart szünetet, úgy játszottunk 365 napon keresztül, hogy minden művésznünk, minden alkalmazottunk megkapja a jogszabály szerinti szabadságát, s ez nem is lehetne másképp, mert szakszervezetünk éberrel őrökdi. A színház alkalmazottai egy-két jegyszédőnő kivételével szakszervezeti tagok.

— Amikor mi két budapesti bábszínházra építünk, már tudjuk, hogy a kormány népe-

Az Állami Bábszínház újjávarázsolt büféje

ELEKES PÁL szb-elnök, Jászai-díjas és Szónyi Kató érdemes művész (Szűts fel.)

sedéspolitikai határozata meghozta kellő gyümölcsét. Két hónapja párhuzamosan játszottunk telt házak előtt, és ez azt bizonyítja, hogy a magyar fővárosnak két bábszínházra van szüksége. Az egymillió Szófiának három bábszínháza van, Varsóban, Prágában. Bukarestben három-három működik. Ezekon felül: Lengyelországnak 24, Csehszlovákiának 17, az NDK-nak 12, Bulgáriának 9, a Szovjetuniónak pedig 109 hivatalos bábgyűjtése neveli a jövő közönségét. A műfajnak nálunk is van és lesz közönsége, mert 1980-ig a gyermekek száma negyvenöt-ezerrel szaporodik. És ez csak fővárosi adat.

— A Jókai téri helyiségünkre az eddiginél is több probléma megoldása hárul. Ugyanis az elmúlt hetekben visszaadtuk azt a Lenin körüli kulturális termet, amit eddig tan- és próbateremnek használtunk,

Ha netán úgy hozná a sors, hogy a Kis Színházból „fregoli” színházot csinálnának, nem lenne országos központunk, amely évi nyolcszáz előadást bonyolít le. 1960 óta működik a színház keretein belül — éppen itt — főiskolai jelleggel a bábszínész-képző tanfolyam, amelyben az utánpótlást neveljük. A kétéves tanfolyamot kétéves gyakorlat követi. Tizenhárom tantárgyat tanítunk a színészmesterségen kezdve, a szolfézt, bábészeti-két, művészettörténetet, a pantomímet. Megtanítjuk a hallgatókat a bábjátás minden csínjára-bínjára. Magyar hallgatókon kívül nálunk ismerkedik a bábművészettel egy-egy francia, finn, venezuelai, svájci és egy libiai művészjelölt. Ha elvinnék a Kis Színházot, nem tudom mi lenne velünk. És mi lenne a budapesti ifjakkal...

Szűts István